

V obraze - Bulletin pro státní správu

Nejdůležitější zprávy:

- *Jaká je situace na přepážkách OAMP při prodlužování pobytů imigrantů po roce jejího fungování?*
- *Co se děje v Evropské unii v letošním roce v oblasti azylové a migrační politiky?*
- *Mají imigranti usazení v Česku zájem o politická práva?*

ZMĚNY NA PŘEPÁŽKÁCH OAMP PO ROCE FUNGOVÁNÍ

Rok poté, co cizinecká policie předala agendu dlouhodobých (a dříve i trvalých) pobytů Odboru azylové a migrační politiky (OAMP), jsme se rozhodli podívat na to, jaký vliv měla tato změna na fungování hlavního cizineckého

úřadu a na podmínky života cizinců v ČR.

Zeptali jsme se zástupců neziskových organizací pracujících s cizinci na jejich pohled a zkušenosti za minulý rok.

Dále jsme se zaměřili na zkušenost kultur-

ních mediátorů, kteří začali na pobočkách zajišťovat snadnější komunikaci mezi cizinci a úředníky.

O pozitivních změnách i dosavadních nedostatcích ve fungování si můžete přečíst na straně 3.

Od 1.1.2011 přebralo OAMP agendu dlouhodobých pobytů

VÝHLED MIGRAČNÍ A AZYLOVÉ POLITIKY V EU V ROCE 2012

Migrace, azyl a integrace cizinců jsou důležitými tématy unijních politik. Proto zde přinášíme výhled pro dánské předsednictví.

Dánské priority

Při příležitosti předsedání EU definovalo Dánsko ve svém programu čtyři priority: Evropa by měla být zodpovědná, dynamická, zelená a bezpečná.

Důležitým bodem je podpora legální migrace, zejména vysoce kvalifikovaných pracovníků. „Legislativa by proto měla prosazovat flexibilnější systé-

my, které umožní jednoduší přístup vysoce kvalifikovaným pracovníkům a studentům, které Evropa potřebuje,“ uvádí se v programu. Zefektivnit by se mělo uznávání kvalifikací. Podporovány budou i patřičné pracovní podmínky pro zahraniční pracovníky a jejich integrace podle již přijatých EU dokumentů.

Dalším z dílčích cílů bezpečné Evropy je dokončení Společného evropského azylového systému. Jednání by měla být co nejvíce posunuta k finální shodě

a také by měla být zajištěny decentní životní podmínky pro žadatele o mezinárodní ochranu.

Důraz je kladen i na boj proti neregulární migraci a zefektivnění schengenského systému a kontrol hranic. Vízová a návratová politika mají být nadále důležitými nástroji migrační politiky.

Zaměří se i na posílení vnější a rozvojové politiky EU v rámci Globálního přístupu k migraci a mobilitě.

Více k migračnímu dění na úrovni EU najdete na straně 2.

Uvnitř tohoto vydání:

Novinky v oblasti migrační, azylové a integrační politiky EU - Společný azylový systém - Směrnice o jednotném povolení	1, 2
Změny na přepážkách OAMP po roce fungování - klady a zápory	1, 3
Stárnutí obyvatel ČR a rezervy pracovního	3, 4
Politická práva cizinců v ČR? nejvyšší čas řešit	4

Akce a novinky z oblasti migrace najdete vždy na stránkách

www.migration4media.net/eventscalendar

NOVINKY V OBLASTI MIGRAČNÍ, AZYLOVÉ A INTEGRAČNÍ POLITIKY EU

V Evropské unii pokračují jednání o **Společném evropském azylovém systému** (SEAS), který by měl zajistit harmonizaci pravidel pro přijímání a standardů ochrany pro žadatele o mezinárodní ochranu. S tímto ohledem by mělo dojít k přehodnocení dosavadních směrnic (o přijímacích podmínkách, o minimálních normách pro udělení azylu a o standardech

kvalifikace). Právě směrnice o standardech kvalifikace byla v listopadu 2011 upravena - došlo např. k definování obzvláště zranitelných osob, k vymezení obsahu práv, pozornost byla věnována genderovým formám pronásledování či dodržování závazku nejlepšího zájmu dětí.

U dalších výše zmíněných směrnic a také u tzv. dublinského systé-

mu (včetně systému Eurodac), který vymezuje zodpovědnost států za projednání žádostí, se v úpravách příliš nepokročilo.

V loňském roce začal fungovat i Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu, který má usnadnit výměnu informací a posilovat praktickou spolupráci v otázkách azylu.

SEAS má být vytvořen do konce roku 2012.

Společný evropský azylový systém má být vytvořen do konce roku 2012.

“V prosinci 2011 přijal Evropský parlament směrnici jednotného povolení, která má zajistit migrantům ze třetích zemí pracujícím v EU pracovní a sociální práva jako mají občané EU.”

V prosinci 2011 přijal Evropský parlament **směrnici jednotného povolení** (tzv. *single permit directive*), která má zajistit migrantům ze třetích zemí pracujícím v EU pracovní a sociální práva podobná těm, které mají občané EU. Podoba směrnice byla utvářena během posledních čtyř let a přijetí Evropským parlamentem je posledním krokem ratifikačního procesu, neboť jednotlivé členské státy již směrnici odsouhlasily.

Navrhovaná směrnice by měla omezit administrativní zátěž pro

občany třetích států, neboť jim umožní získat pracovní povolení a povolení k pobytu v rámci jednoho procesu. O toto povolení bude moci požádat buď migrant sám, nebo jeho zaměstnavatel v EU.

Pracovníci ze zemí mimo EU pak budou mít garantováno rovné zacházení s ohledem na pracovní podmínky, sociální zabezpečení, zdraví a bezpečnost v práci, členství v odbozech či přístup k zboží a službám. Všichni by také měli dostávat peníze po návratu do své země za stejných pod-

mínek a ve stejné výši jako občané daného členského státu.

Členské země však budou moci uplatňovat omezení pro určité skupiny osob i určité služby. Z cílových skupin této politiky jsou vyloučeny některé kategorie cizinců (např. uprchlíci, sezónní pracovníci, přesídlené osoby), což kritizuje řada organizací pracujících s migranty, včetně evropské platformy pro mezinárodní spolupráci v oblasti nelegální migrace. Jejich práva jsou/budou definována v dalších, separátních směrnicích.

Evropská komise nyní přehodnocuje **směrnici o právu na sloučení rodiny**. V listopadu proto uveřejnila tzv. Zelenou knihu o právu na sloučení rodiny, která je k dispozici k veřejným konzultacím

do března 2012.

Na jejich základě EK rozhodne, zda přijme další pokyny ohledně implementace aktuálních pravidel, zda tato pravidla změní, nebo ponechá směrnici v aktuální podobě.

STATISTIKY ČR (2010)

Počet udělených prvních povolení k pobytu za účelem sloučení rodiny: **13.398**

Z toho dětí: **7.626**

Podíl na všech povoleních k pobytu: **38%**

Země původu: **Ukrajina (35%), Vietnam (20%)**

ZMĚNY NA PŘEPÁŽKÁCH OAMP PO ROCE FUNGOVÁNÍ - KLADY A ZÁPORY

INFORMAČNÍ WEB: Obsahuje větší množství informací a zlepšené cizojazyčné verze. Velmi užitečný je seznam pozitivních rozhodnutí. Usnadňuje informování cizinců i práci sociálním pracovníkům.

PŘEKLENOVACÍ VÍZUM: Po původních komplikacích ohledně vydávání překlenovací-

ho víza došlo k větší informovanosti úředníků. Většina cizinců o něj již nemusí speciálně žádat. Zvětšuje se jejich jistota a předchází se nedorozumění s policií a jinými úřady.

TELEFONICKÉ OBEDNÁNÍ: Tato možnost je celkově vnímána jako pozitivní, neboť ve většině případů zkrátila dobu čekání pro klienty.

Doba rozhodování o prodloužení víza stále nespĺňuje zákonem danou lhůtu (30-60 dní). Čeká se cca. 6 měsíců.

Nejednotnost v rozhodování je nadále zaznamenávána právními poradci. Došlo i k vážným pochybením úřadu (např. ztráta dokladů), které mohou mít velmi nepříznivý dopad na pobyt cizinců v ČR.

Cizinci s nižšími příjmy a zaměstnanci na nízkokvalifikovaných pozicích se častěji ocitají v nejisté životní situaci.

Nemožnost vyřizování žádostí přes zprostředkovatele, zavedené jako protikorupční opatření, naráží na preference mnohých cizinců, kteří by raději použili služby expertů a předešli tak chybám.

KULTURNÍ MEDIÁTOŘI NA POBOČKÁCH OAMP

Kulturní mediátoři z neziskových organizací, kteří pomáhají cizincům s jednáním na přepážkách OAMP, fungují na pražských pracovištích MV (Koněvova, Chodov) již skoro rok. Nově jsou od listopadu 2011 i na pobočce Bohdalec.

Na přepážkách OAMP v ulici Koněvova a na Bohdalcích jsou zkušenosti mediátorů veskrze pozitivní. Postupně se podařilo navázat efektivní a klidné vztahy se zaměstnanci ministerstva, a tím i zlepšit a

zjednodušit spolupráci mezi cizinci a úředníky.

Na Chodově je situace horší, primárně kvůli nekomunikativnosti ze strany ředitelství pobočky a kvůli prostorovému řešení úřadu. Mediátoři mají k dispozici pouze prostor na chodbě před úřadem, takže ani klienti, ani zaměstnanci nevědí vždy o jejich přítomnosti. Situace by se měla zlepšit od dubna 2012, kdy by měli působit přímo u přepážek a mohli by tak lépe plnit svou funkci.

CELKOVÉ HODNOCENÍ

Dotázaní pracovníci NNO vidí proměnu cizineckého úřadu za poslední rok v transparentnější úřad. Nadále trvá potřeba zrychlit rozhodování a dodržovat zákonné lhůty. Nadále platí potřeba zpřehlednit celý systém i zákon o pobytu cizinců, aby byl co nejsrozumitelnější i pro nerodilé mluvčí.

Dalším dlouhodobým cílem by mělo být větší zapojování cizinců do hlavního proudu v oblasti používání úřadů a obecně v zapojování do veřejného života.

„Nadále trvá potřeba zrychlit rozhodování a dodržovat zákonné lhůty.“

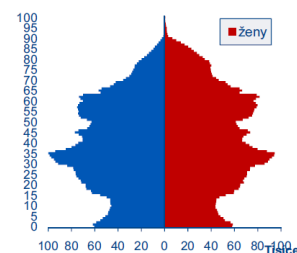
STÁRNUTÍ OBYVATEL ČR A REZERVY PRACOVNÍHO TRHU

Stárnutí populace, změny na pracovním trhu a přínos migrantů byla témata kulatého stolu v ČSÚ 31. ledna 2012. Představená projekce vývoje populace

ČR do roku 2100 zahrnovala verzi s nulovou migrací i případ, kdy by do Česka přicházely konstantní počty cizinců. V prvním případě by v ČR v 2100 mohlo být

cca. 6 milionů obyvatel, tedy o 2,8 milionů méně než v druhém případě. Ačkoliv lze jen těžko zahrnout nepředvídatelné vnější faktory, jedním ze

Pokračování na straně 4

Populační strom ČR podle věku

POLITICKÁ PRÁVA CIZINCŮ V ČR? NEJVYŠŠÍ ČAS ŘEŠIT

Doporučení legislativních změn

- Udělit aktivní i pasivní volební právo trvale pobývajícím cizincům, včetně rodinných příslušníků
- Výslovně vyjádřit právo cizinců zakládat občanská sdružení i vstup do polit. stran
- Právně považovat cizince s trvalým pobytem za součást společenství občanů obce
- Fakticky začlenit imigranty do poradních orgánů

Politická práva cizinců jsou důležitým prvkem veřejných politik. Mnohé země umožňují usazeným cizincům zakládat sdružení, stát se členy politických stran či poradních orgánů a volit do místních samospráv. Tato práva mají v 18 zemích EU/EHP, včetně Slovenska a Maďarska.

Česko v tomto směru zaostává, navzdory řadě koncepčních dokumentů MV ČR a doporučením ombudsmana. A navzdory vysokému počtu cizinců: 197 884 jich žije trvale v ČR. Občanská sdružení již mohou zakládat stejně jako Češi, nicméně s ostatními právy tomu tak zatím není. Aktuálně dochází i k takovým paradoxům, že ač mohou být občané EU voleni do místních zastupitelství, nemohou se stát

členy politických stran.

Studie *Politická a veřejná participace imigrantů*, zpracovaná Konsorciem NNO pracujících s migranty v ČR, se věnuje analýze koncepčních materiálů, legislativnímu nastavení i názorům usazených cizinců. Z rozhovorů vyplývá, že se cizinci již o politické dění zajímají, což se projevuje v zakládání mnoha sdružení i v příležitostných politických činech jako jsou otevřené dopisy či petice. Za hlavní překážky politické participace vnímají imigranti nejsem státní i veřejnosti o jejich názory a faktické začlenění a také strach a nedůvěru samotných cizinců.

Druhý výzkum ohledně stávající politické angažovanosti mladých osob z majoritní, romské a ukrajinské popu-

lace realizovala FSS Masarykovy univerzity. Výzkum ukazuje, že se Ukrajinci/ky ve svém zájmu o společenská a politická témata výrazně neliší od svých vrstevníků z majority. Zajímavým prvkem je motivace k občanské a politické aktivitě, která – vedle snahy o lepší společnost – je v případě Ukrajinců a Romů vedena s cílem sociálního začleňování a vytvoření nových vazeb. Mezi mladými Ukrajinci také existuje větší důvěra v politický systém a jeho instituce.

S ohledem na popsání společenské změny je žádoucí, aby koncepční podpora politické participace našla i legislativní oporu. To bude jasným signálem usazeným cizincům, že i z pohledu státu tvoří součást české společnosti. Více čtěte [zde](#).

STÁRNUTÍ OBYVATEL ČR A REZERVY PRACOVNÍHO TRHU

Pokr. ze strany 3

závěrů je, že migrace nemůže zvrátit, ale může zpomalit demografický trend stárnutí.

Debata také ukázala na potřebnost veřejně diskutovat migrační a integrační politiku a zakládat ji na analytických studiích. Na to upozorňoval i Daniel Münich (CERGE-EI), který se

věnoval širším ekonomickým dopadům migrace. Rozlišoval přitom mezi krátkodobými a dlouhodobými vlivy, kdy např. krátkodobý tlak na snížení mezd v určitém segmentu ekonomiky může časem vést k expanzi tohoto sektoru, větší konkurenceschopnosti a růstu. Zmiňoval také dopady

na veřejné služby, penzijní či vzdělávací systém. Během debaty vyjádřil skepsi nad nastavením aktuálního migračního i integračního režimu s tím, že lákat vzdělané migranty můžeme, pokud jim nabídneme i jistotu, pracovní vizi a možnost podpory pro jejich rodiny. Více si přečtěte [zde](#).

ČLOVĚK V TÍSNI PROGRAM MIGRACE

Šafaříkova 24
120 00 Praha 2
Česká republika
Tel.: +420-222 350 809
Email: migrace@clovekvztisni.cz

www.migration4media.net
www.clovekvztisni.cz
www.forummigrantu.blog.idnes.cz

